

Biuro Rady Gminy
w Gzach
W P Ł Y N Ę Ł O
dnia 14.03.2026,
Nr 176/2026

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2025 ROK**

1. Podstawy prawne realizacji zadań

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) ustanawia kompleksowe rozwiązania w zakresie opieki nad dzieckiem oraz rodziną sprawującą nad nim opiekę, stanowiące integralny element polityki rodzinnej państwa. Celem funkcjonowania tego systemu jest udzielenie rodzinie wsparcia adekwatnego do jej potrzeb, w szczególności takiego, które pozwoli zapobiec konieczności umieszczenia dziecka poza środowiskiem rodzinnym. Realizacja zadań polegających na wspieraniu rodzin doświadczających trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak również na zapewnieniu pieczy zastępczej w zakresie określonym ustawą, należy do obowiązków jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli oraz organów administracji rządowej.

2. Zakres realizowanych zadań

Zadania realizowane w obszarze wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej realizowane są zgodnie z zasadą pomocniczości, przy uwzględnieniu dobra dziecka oraz podmiotowego traktowania dziecka i jego rodziny. W toku realizacji zadań kierowano się koniecznością respektowania praw dziecka, w szczególności prawa do:

- wychowywania się w rodzinie, a w sytuacjach wymagających czasowego lub trwałego zapewnienia opieki poza środowiskiem rodzinnym – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej;
- podejmowania działań ukierunkowanych na umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej;
- utrzymywania bezpośrednich kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd orzekł ich ograniczenie lub zakaz;
- funkcjonowania w stabilnym i bezpiecznym środowisku wychowawczym;
- realizacji obowiązku szkolnego oraz wszechstronnego rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań, a także korzystania z prawa do zabawy i wypoczynku;
- uzyskania wsparcia w procesie przygotowania do samodzielnego życia;
- ochrony przed nieuzasadnioną lub bezprawną ingerencją w sferę życia osobistego;
- uzyskiwania informacji oraz wyrażania własnego zdania w sprawach go dotyczących,

stosownie do wieku i stopnia dojrzałości;

- ochrony przed poniżającym traktowaniem oraz stosowaniem kar naruszających godność dziecka;
- poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej.

Wsparcie rodziny doświadczającej trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych stanowi zespół zaplanowanych i skoordynowanych działań, których celem jest odbudowanie i wzmocnienie zdolności rodziny do prawidłowego pełnienia tych funkcji. Podejmowane działania obejmowały w szczególności:

- diagnozę sytuacji rodziny oraz jej środowiska, z uwzględnieniem przyczyn występującego kryzysu;
- wzmacnianie kompetencji i odpowiedzialności rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziców;
- podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie planowania i prawidłowego funkcjonowania rodziny;
- wspieranie procesów integracyjnych w rodzinie;
- podejmowanie działań ukierunkowanych na dobro dziecka w środowisku rodzinnym;
- inicjowanie działań zmierzających do zmiany niepożądanych postaw i zachowań rodzicielskich;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz procesom marginalizacji rodziny;
- podejmowanie działań zmierzających do reintegracji rodziny;
- działania służące utrzymaniu i wzmocnieniu więzi rodzinnych;
- prowadzenie dialogu motywującego.

Działania z zakresu wspierania rodziny realizowane były za jej zgodą oraz przy aktywnym udziale jej członków, z uwzględnieniem potencjału własnego rodziny oraz dostępnych form wsparcia instytucjonalnego i środowiskowego.

W sytuacji uzyskania przez ośrodek pomocy społecznej informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy oraz dokonywał analizy jej sytuacji. W przypadku stwierdzenia zasadności objęcia rodziny wsparciem w formie asystenta rodziny, kierowany był wniosek do kierownika ośrodka pomocy społecznej o jego przydzielenie.

3. Współpraca z asystentem rodziny w 2025 roku

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gzach w 2025 roku zatrudniony był jeden asystent rodziny, który szczególną opieką otoczył 6 rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rozkład rodzin objętych pomocą wg miejscowości:

Lp.	Miejscowość	Liczba Rodzin	Liczba dzieci
1.	Kozłowo	1	2
2.	Szyszki Włosciańskie	1	5
3.	Wójtys-Trojany	1	2
4.	Żebry-Falbogi	1	4
5.	Żebry-Wiatraki	1	6
6.	Żeromin Drugi	1	2
SUMA		6	21

Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystenta rodziny przedstawiają się następująco:

Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi	94 783,98 zł
Finansowane z budżetu gminy	71 837,39 zł
Finansowane z innych źródeł: dotacja w ramach rządowego programu wspierania rodziny „Asystent Rodziny w 2025 r.”	22 946,59 zł

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny to najczęściej rodziny wieloproblemowe, zmagające się z kumulacją trudności wpływających na ich prawidłowe funkcjonowanie. Oprócz niewydolności opiekuńczo-wychowawczej występują w nich m.in.: uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, trudna sytuacja ekonomiczna, niepełnosprawność intelektualna jednego z rodziców, nieodpowiednie warunki mieszkaniowe, choroby psychiczne, przemoc psychiczna i fizyczna, konflikty rodzinne, niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży, absencja szkolna, zaniedbania higieniczne, sprawy rozwodowe oraz realne zagrożenie odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej.

W takich przypadkach kluczową rolę odgrywa praca asystenta rodziny, której celem jest stabilizacja sytuacji rodzinnej, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz zapobieganie konieczności umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Skuteczna, długofalowa praca asystenta pozwala ograniczyć liczbę dzieci kierowanych do pieczy zastępczej, a tym samym zmniejszyć obciążenia finansowe ponoszone przez gminę. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na gminę nałożony został obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Obowiązek ten wynika z art. 191 ww. ustawy i stanowi długofalowe obciążenie dla budżetu jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku przedłużającego się pobytu dzieci w pieczy zastępczej koszty sukcesywnie wzrastają w kolejnych latach budżetowych, stanowiąc coraz większe zobowiązania finansowe. Koszty pracy asystenta są niższe niż długotrwałe koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. Inwestowanie w asystenturę rodziny przynosi wymierne korzyści społeczne i finansowe, umożliwiając dzieciom pozostanie lub powrót do środowiska rodzinnego.

W 2025 roku wydatki poniesione przez gminę na współfinansowanie pobytu trójki dzieci w rodzinach zastępczych wyniosły 31 816,21 zł (plan: 50 000,00 zł)

4. Metody pracy asystenta rodziny

Metody pracy asystenta rodziny koncentrują się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów oraz wzmacnianiu zasobów rodziny. Asystent, podejmując współpracę, dokonuje rozpoznania sytuacji życiowej rodziny, w tym poziomu jej dysfunkcji i zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania. Działania te prowadzone są z poszanowaniem dobra rodziny, w tempie dostosowanym do jej możliwości oraz indywidualnych potrzeb.

W pracy z rodziną asystent wykorzystuje przede wszystkim podejście skoncentrowane na rozwiązaniach oraz dialog motywujący, które służą wzmocnieniu motywacji do zmiany, odkrywaniu i pomnażaniu zasobów rodziny oraz budowaniu poczucia sprawczości jej członków. W ujęciu tradycyjnym praca asystenta rozpoczyna się od diagnozy sytuacji rodziny, następnie obejmuje wspólne planowanie działań, ich realizację oraz okresową ocenę postępów.

Asystent rodziny pełni rolę osoby wspierającej i towarzyszącej – podczas spotkań z rodziną motywuje, wzmocnia poczucie własnej wartości, udziela wsparcia

emocjonalnego, modeluje prawidłowe postawy wychowawcze i społeczne, informuje, prowadzi działania wychowawcze i edukacyjne, rozwija umiejętności rozwiązywania problemów, pomaga w odreagowaniu napięć emocjonalnych oraz poszerza sieć wsparcia społecznego. W razie potrzeby asystent stawia wymagania, przydziela zadania i monitoruje ich realizację.

W pracy asystenta wykorzystywane są m.in. następujące metody i techniki:

- praca socjalna metodą indywidualnego przypadku,
- podejście skoncentrowane na rozwiązaniach,
- dialog motywujący,
- trening umiejętności rodzicielskich,
- psychoedukacja,
- mediacje rodzinne,
- interwencja kryzysowa,
- budowanie i koordynowanie systemu wsparcia,
- monitorowanie i ewaluacja działań.

Jednym z istotnych zadań asystenta rodziny jest także nawiązywanie i utrzymywanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, takimi jak: pracownik socjalny, kurator sądowy, dzielnicowy, koordynator pieczy zastępczej, zespół interdyscyplinarny, rodzina zastępcza, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, służba zdrowia oraz instytucje publiczne (np. PCPR, ZUS, KRUS). Celem tej współpracy jest wypracowanie wspólnego kierunku oddziaływań pomocowych. Szczególnie ważnym elementem pracy asystenta rodziny jest budowanie prawidłowych postaw społecznych i rodzinnych oraz wzmacnianie przekonania klienta o jego sprawczości. Asystent pokazuje rodzinie, że przy niewielkim wsparciu jest ona w stanie samodzielnie rozwiązać większość swoich problemów. Z tego względu praca z rodziną często rozpoczyna się od uregulowania spraw formalno-urzędowych, w których asystent udziela pomocy i wsparcia w kontaktach z instytucjami. Efektem kompleksowych działań asystenta rodziny jest zwiększenie spójności rodziny, odbudowa więzi oraz stworzenie dzieciom warunków do wychowywania się w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i poszanowania ich potrzeb.

5. Osiągnięte efekty

Poprzez współpracę z asystentem rodziny osiągnięto pozytywne zmiany w rodzinach. Efektami działań asystenta były między innymi:

- udzielanie wsparcia edukacyjnego dzieciom,
- praca nad emocjami dzieci oraz rozwijaniem ich kompetencji społecznych,
- motywowanie do korzystania z pomocy psychologicznej i pedagogicznej,
- zachęcanie rodziców do większej dbałości o sprawy szkolne dzieci, w tym utrzymywanie odpowiedniej frekwencji,
- aktualizowanie opinii dotyczących dzieci na potrzeby szkoły oraz ich dalszego rozwoju,
- motywowanie rodzin do pokonywania trudności mimo ograniczeń finansowych (m.in. brak renty rodzinnej po stracie rodzica),
- nauka gospodarowania budżetem domowym oraz zapobieganie niepotrzebnym wydatkom,
- trening utrzymywania czystości i porządku w domu,
- wdrażanie dzieci w obowiązki domowe i angażowanie ich w codzienne zadania,
- wspólne wizyty z pracownikami instytucji wspierających rodzinę,
- motywowanie dorosłych członków rodziny do podejmowania zatrudnienia oraz wspieranie ich w poszukiwaniu pracy (przekazywanie ofert pracy, pomoc w pisaniu CV, pomoc przy zmianie zatrudnienia),
- motywowanie dzieci do systematyczności i odpowiedzialności,
- występowanie do szkół o opinie na temat sytuacji edukacyjnej dzieci oraz reagowanie na zalecenia pedagogów szkolnych,
- zachęcanie dzieci do udziału w koloniach profilaktycznych organizowanych przez gminę,
- sporządzanie opinii na potrzeby Sądu Rejonowego w Puławach,
- wspieranie rodzin w procesie usamodzielniania się, w tym przy zakupie mieszkania,
- pomoc w pozyskiwaniu zaświadczeń o dochodach (np. w celach remontowych),
- informowanie o możliwościach współpracy z fundacjami działającymi na rzecz dzieci z problemami (np. Fundacja Art Heart),
- informowanie rodzin o możliwości skorzystania z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- prowadzenie rozmów z dziećmi i rodzicami na temat współczesnych problemów, takich jak hejt w szkole, przemoc rówieśnicza czy uzależnienia cyfrowe,

- wsparcie w trudnościach wychowawczych oraz wzmacnianie konsekwencji rodzicielskiej,
- poruszanie tematów budowania zdrowych relacji, bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, konsekwencji podejmowanych decyzji oraz rozwoju emocjonalnego i psychospołecznego w okresie dojrzewania.

W wyniku pracy asystenta nastąpiła wyraźna poprawa stabilizacji życiowej rodzin, zarówno w obszarze finansowym, mieszkaniowym, jak i społecznym. Zwiększyła się aktywność zawodowa członków rodzin oraz ich samodzielność w załatwianiu spraw urzędowych. Wzmocniono kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, ograniczono skutki problemów uzależnień i chorób psychicznych oraz poprawiono dostęp do specjalistycznej pomocy. Dzieci uzyskały wsparcie edukacyjne i emocjonalne, co przełożyło się na poprawę ich funkcjonowania w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Rodziny zostały wyposażone w umiejętności sprzyjające dalszemu, samodzielnemu i bardziej stabilnemu funkcjonowaniu.

6. Potrzeby związane z realizacją zadania

W związku z utrzymującymi się trudnościami rodzin na terenie gminy Gzy wskazane jest dalsze wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia. Szczególnie istotne jest rozwijanie form wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, które zapewniają stałą opiekę, zajęcia edukacyjno-terapeutyczne oraz wsparcie wychowawcze, tak aby były dostępne dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rosnąca liczba problemów rodzinnych podkreśla potrzebę wsparcia specjalistycznego w postaci psychologa-mediatora oraz działań profilaktycznych w zakresie cyberprzemocy i fonoholizmu. Niezbędne jest również zapewnienie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystenta rodziny, aby skutecznie odpowiadać na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. W obszarze pieczy zastępczej wskazane jest zabezpieczenie środków finansowych oraz poszukiwanie rodzin wspierających, co pozwoli na wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i wsparcie rodzin w przezwyciężaniu trudności.

Sporządziła: Aleksandra Świdarska/GOPS

Aleksandra Świdarska
17.03.2026r.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gzy
H.S.
mgr Hubert Szajczyk